

Justitsministeriet
Politikontoret

Dato: 01-07-2022
J. nr.: 2022-098089
Dok.nr.: 2231673

Politiområdet
Juridisk Afdeling

—
Rigspolitiet
Polititorvet 14
1780 København V

Tlf.: 33 14 88 88
Email: politi@politi.dk

Udtalelse til Folketingets Ombudsmand om Politiets Våbenregister og behandlingen af sager hos Politiets Administrative Center

Folketingets Ombudsmand har ved brev af 12. maj 2022 rettet henvendelse til Rigspolitiet med anmodning om en udtalelse vedrørende politiets nye våbenregister og behandlingen af sager om våben hos Politiets Administrative Center.

Ombudsmanden har bedt Rigspolitiet om en udtalelse, eventuelt efter at have indhentet en udtalelse fra Politiets Administrative Center.

Ombudsmanden har bedt om, at Rigspolitiet sender sin og Politiets Administrative Centers eventuelle udtalelse til Justitsministeriet, som også anmodes om en udtalelse. Ombudsmanden har bedt om, at Justitsministeriet sender udtalelserne til ombudsmanden.

Ombudsmanden har bl.a. bedt myndighederne om at redegøre nærmere for karakteren af de omtalte opstartsvanskeligheder samt fejl og mangler ved det nye våbenregistreringssystem. Ombudsmanden har endvidere bl.a. bedt om, at myndighederne redegør nærmere for deres overvejelser med hensyn til at ibrugtage det nye system på den angivne baggrund i forhold til at sikre varetagelsen af den administrative forvaltning på våbenområdet, og at myndighederne i udtalelserne redegør for udviklingen i sagsbehandlingstiderne i de sager, som er forudsat behandlet i det nye våbenregistreringssystem.

Ombudsmanden har bedt om, at myndighederne i den forbindelse kommer ind på, hvor mange sager der for tiden afventer behandling i det nye våbenregistreringssystem, og hvor gamle de ældste af disse sager er. Ombudsmanden har endvidere bedt om oplysning om, hvorvidt der er typer af sager, som for tiden slet ikke behandles.

1. Om ibrugtagningen af det nye våbenregister

1.1. Baggrund for udvikling af et nyt våbenregister

Rigspolitiet kan indledningsvis oplyse, at det nye våbenregister er udviklet med henblik på at implementere Europa-Parlamentet og Rådets direktiv (EU) 2017/853 af 17. maj 2017 om ændring af direktiv 91/477/EØF om erhvervelse og besiddelse af våben (våbendirektiv III). Formålet med ændringsdirektivet er bl.a. i højere grad at sikre sporbarheden af skydevåben, og i den forbindelse indeholder direktivet nye fælles regler om mærkning og registrering af skydevåben og skydevåbens væsentlige våbendele.

Våbendirektiv III udvider endvidere kravet om, at medlemsstaterne skal have et centralt våbenregister eller decentrale våbenregistre, der indeholder alle de oplysninger om skydevåben, som er nødvendige for at kunne spore og identificere de pågældende skydevåben og dele, og indeholder på denne baggrund også et krav om, at væsentlige dele til skydevåben skal registreres.

Direktivet fastsætter også som noget nyt krav om, at visse erhvervsdrivende, herunder våbenhandlere, skal indberette oplysninger elektronisk til myndighederne.

I løbet af 2018 fik Rigspolitiet afdækket, at implementeringen af direktivets artikel 4, stk. 5 (om bl.a. registrering af væsentlige våbendele), der skulle være implementeret inden den 14. december 2019, ville kræve så omfattende systemmæssige ændringer i det daværende våbenregister, at det var nødvendigt at udvikle et helt nyt våbenregister. På den baggrund påbegyndte Rigspolitiet i januar 2019 et it-projekt, der med bistand fra en ekstern it-leverandør skulle tilvejebringe den nødvendige systemmæssige løsning til registrering af våben og våbendele. Det bemærkes i den forbindelse, at det nye våbenregister både er et register og et sagsbehandlingssystem.

Danmark orienterede i en skrivelse af 14. december 2019 Kommissionen om, at det ikke var muligt at overholde implementeringsfristen for denne del af direktivet, og at implementeringen ikke kunne forventes gennemført før 2. halvår 2021.

Justitsministeriet modtog herefter den 23. januar 2020 Kommissionens åbningskrivelse nr. 2020/0032 om manglende gennemførelse af direktivet.

Danmark besvarede den 12. marts 2020 Kommissionens åbningsskrivelse, hvor Kommissionen blev orienteret om, at denne del af direktivet ikke forventedes at blive implementeret før 2. halvår 2021, hvor det nye it-system forventedes etableret.

Som følge af manglende it-ressourcer orienterede Danmark den 28. maj 2021 Kommissionen om, at der forventedes en forsinkelse på yderligere 3-6 måneder, hvorfor den forventede ibrugtagning beklageligvis blev rykket fra august 2021 til tidligst november 2021.

Justitsministeriet modtog den 23. september 2021 Kommissionens begrundede udtalelse nr. 2020/0032, hvori Kommissionen opfordrede Danmark til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme den begrundede udtalelse inden for en frist på to måneder.

Rigspolitiet oplyste herefter den 5. oktober 2021 til Justitsministeriet, at de systemmæssige ændringer i Rigspolitiets våbenregister vil være gennemført den 18. januar 2022, og at man på det tidspunkt var i testfasen af systemet. Der blev i den forbindelse udarbejdet en procesplan, som beskriver sagsgangene frem mod idriftsættelse.

På denne baggrund anmodede Justitsministeriet den 2. november 2021 Kommissionen om fristforlængelse til den 18. januar 2022, hvor politiet forventeligt ville være klar til at tage det nye våbenregister i brug.

Kommissionen bevilgede denne yderligere fristudsættelse, hvilket Justitsministeriet blev gjort bekendt med den 11. november 2021.

Justitsministeriet foretog herefter de sidste nødvendige ændringer i våbenbekendtgørelsen, som relaterede sig til idriftsættelse af våbenregisteret, og udstedte herefter en bekendtgørelse, der trådte i kraft den 18. januar 2022.

Kommissionen har den 19. maj 2022 besluttet at lukke Kommissionens sag om manglende gennemførelse af våbendirektiv III i dansk ret.

1.2 Ibrugtagning

Ibrugtagning af det nye register var nødvendigt for at kunne administrere efter de nye – og mere komplicerede – regler, idet det tidligere register ikke gav en tilstrækkelig understøttelse.

Forud for tidspunktet for ibrugtagning den 18. januar 2022 af det nye register var det forventningen, at registeret kunne være behæftet med visse mindre fejl, og at udbedringen af disse ville tage nogen tid. Det var dog samtidig forventningen, at kritiske fejl og mangler kunne være udbedret inden for et par uger.

I forbindelse med ibrugtagning har der imidlertid været en række opstartsvanskeligheder, hvor det desværre har vist sig at tage længere tid og være mere kompliceret at udbedre fejl og mangler end først antaget.

For så vidt angår de tekniske udfordringer kan det oplyses, at disse har sammenhæng med, at det nye register er forholdsvist komplekst, hvilket er en følge af den sagsbehandling, som skal understøttes. Sagsbehandlingen nødvendiggør bl.a. udveksling af oplysninger med andre systemer, herunder såvel (ældre) interne politisystemer som eksterne systemer hos andre myndigheder. Denne sagsbehandling søges i det nye våbenregister automatiseret i videst muligt omfang, hvilket forudsætter integrationer med flere af politiets ældre it-systemer, herunder Kriminalregisteret.

Rigspolitiet har i 1. halvår af 2022 arbejdet intensivt sammen med leverandøren for at gøre registeret fuldt funktionsdygtigt hurtigst muligt, og arbejdet skrider løbende frem. Rigspolitiet har således etableret en it-task force, der skal sikre, at der straks i samarbejde med leverandøren kan følges op på konstaterede fejl og mangler. Endvidere har der været afholdt ugentlige møder på partner- og direktorniveau mellem Rigspolitiet og leverandøren for at sikre den nødvendige fremdrift.

Det har været parternes forventning, at våbenregisteret i hovedsagen er funktionelt ved udgangen af 2. kvartal 2022. Status ved udgangen af juni 2022 er, at registeret løbende er blevet forbedret siden ibrugtagningen i januar 2022, men at der fortsat er fejl og mangler ved registeret, og det er derfor ikke muligt for registeret at understøtte behandlingen af våbensager fuldt ud, hvilket dog i vidt omfang kan kompenseres via ”workarounds”. Den it-mæssige færdiggørelse af registeret fortsætter således også efter 2. kvartal 2022. Der arbejdes på en plan for færdiggørelsen af registeret mellem Rigspolitiet og leverandøren med sigte på afslutning den 1. november 2022.

I 2. halvår af 2022 arbejdes der tillige videre med optimering af arbejdsprocesser mv. Projektet forventes afsluttet inden udgangen af 2022.

1.3. Behandling af våbensager mv. i det nye våbenregister

Det nye regelgrundlag har i kombination med – og ikke mindst på grund af – den nye og på nuværende tidspunkt mangelfulde it-understøttelse beklageligvis ført til en længere sagsbehandlingstid hos Politiets Administrative Center, der bl.a. behandler ansøgninger om våbentilladelser mv.

En væsentlig del af årsagen til den øgede sagsbehandlingstid er, at manglende funktionalitet i det nye register nødvendiggør, at sagsbehandlingen i nogle sager skal løses ved manuelle sagsgange. Det har således betydet, at der skulle udarbejdes nye arbejdsgange, ligesom de manuelle arbejdsgange er mere tidskrævende, hvilket er med til at forøge sagsbehandlingstiden betragteligt.

Politiets Administrative Center foretager på nuværende tidspunkt sagsbehandling i hovedparten af de sagsarter, som centeret har ansvaret for på våbenområdet, og for størstedelen sker behandlingen i Politiets Våbenregister.

I varierende omfang, er det ved alle sagsarter fortsat nødvendigt med manuelle workarounds som supplement til sagsbehandling i registeret. Den aktuelle status er, at Politiets Administrative Center anvender Politiets Våbenregister til at understøtte behandling af ca. 82 % af alle typer af tilladelser. De tilladelsestyper, hvor Politiets Administrative Center endnu ikke anvender registeret til sagsbehandling, drejer sig bl.a. om tilladelse til blankvåben og genopladning af ammunition. Baggrunden herfor er, at sagsbehandlingen af disse sagsarter forudsætter særdeles ressourcekrævende manuelle workarounds. Sagsbehandlingen af disse sagsarter er derfor udelukkende manuelt.

I perioden fra 18. januar til 30. juni 2022 har Politiets Administrative Center som udgangspunkt ikke behandlet sager inden for 28 af de 197 sagsarter, der eksisterer i våbenregisteret. Baggrunden herfor er, at disse sagsarter mangler funktionel understøttelse af sagsbehandlingen i våbenregisteret, sammenholdt med at sagsarterne ikke er blandt de prioriterede sagsarter på våbenområdet. Prioriteringen af, hvilke sagsarter Politiets Administrative Center behandler på våbenområdet, foretages blandt andet ud fra en afvejning af hensynet til borgerne, hensynet til sikkerheden i samfundet og det manuelle ressourceforbrug, det vil kræve at behandle den pågældende sagsart. Der er pr. 30. juni 2022 ca. 800 verserende sager i de pågældende 28 sagsarter.

Samlet set er det Politiets Administrative Centers vurdering, at sagsbehandlingen i de enkelte sager gennem de seneste måneder er blevet en anelse lettere, og at den administrative byrde forbundet med sagsbehandlingen støt, men langsomt vil blive mindsket over de kommende måneder. Politiets Administrative Center vurderer, at der gennem de seneste uger er afviklet flere sager, end der gennemsnitligt er tilgået centeret. Datagrundlaget er dog fortsat for mangelfuldt til med sikkerhed at kunne underbygge vurderingen, jf. dog nedenfor om sagsbehandlingstider.

Det har været overvejet, om det vil være hensigtsmæssigt at foretage efterregistrering eller midlertidig registrering af oplysninger om våbentilladelser, våbenpåtegning eller godkendelser mv. på anden måde end i Politiets Våbenregister. Efter politiets opfattelse vil disse løsninger ikke være hensigtsmæssige, idet oplysningerne løbende sammenholdes med oplysninger i bl.a. Kriminalregisteret med henblik på at overvåge, om vandelsgodkendelsen af de pågældende personer kan opretholdes. Ressourceudnyttelsen har sammen med sagernes karakter, hensynet til sikkerheden i samfundet og udsigten til funktionalitet i våbensystemet indgået som parametre i Politiets Administrative Centers prioritering af ressourceanvendelsen.

Politiets Administrative Center har allokeret betydelige ressourcer til behandlingen af våbensager. Der er bl.a. ansat ekstra medarbejdere og indlånt polititjenestemænd til at bistå med sagsbehandlingen, ligesom arbejdsprocesser i Politiets Administrative Center til stadighed forsøges optimeret og tilpasset den aktuelle situation med henblik på at nedbringe antallet af sager.

Det kan i forlængelse heraf oplyses, at der i Politiets Administrative Center aktuelt er ca. 60-65 medarbejdere beskæftiget med sagsbehandling af våbentilladelser, mens ca. 12-15 medarbejdere beskæftiger sig med udvikling, test og implementering af det nye register. Ca. 4-5 medarbejdere i Politiets Administrative Center understøtter projektet med det nye våbenregister, herunder projektledelse, driftsanalyse, kommunikation, behandling af folketingsspørgsmål, aktindsigter og pressehenvendelser, journalisering mv. Politiets Administrative Center har over de seneste måneder fået tilført i alt 35 vikarer/medarbejdere, og der følges hele tiden op på, om det vil være hensigtsmæssigt at tilføre yderligere personaleressourcer.

I vurderingen af, hvorvidt der er sammensat den rette bemanding, indgår også et hensyn til, at de nye medarbejdere løbende skal læres op. Sagsbehandlingen på våbenområdet er relativt kompleks, og de manuelle workarounds, der er indført for at

kunne arbejde forbi de manglende funktionaliteter i våbenregisteret, kræver betydeligt kendskab til de berørte fagområder, hvilket forøger kompleksiteten. Der er således en øget oplæringsperiode for at uddanne vikarer i også de mindst komplicerede sager.

Politiets Administrative Center har i medfør af våbenbekendtgørelsens § 50, stk. 5, forlænget den periode, som bl.a. et skydevåben lovligt kan besiddes efter tilladelsens udløb, indtil den 1. september 2022. Det betyder, at de pågældende våben må besiddes i perioden, men ikke må bæres og anvendes til f.eks. jagt, førend der er meddelt en ny våbentilladelse.

Justitsministeriet og Rigspolitiet har i den forbindelse undersøgt, om det ville være muligt at løse udfordringerne med, at de pågældende våben ikke må bæres og anvendes, ved midlertidigt at forlænge gyldighedstiden for udløbne våbentilladelser i en nærmere afgrænset periode, således at våbentilladelsernes gyldighedstid ville blive forlænget hen over bukkejagtsæsonen fra den 16. maj 2022 til den 15. juli 2022. Justitsministeriet besvarede den 16. maj 2022 spørgsmål nr. 791 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, hvoraf det fremgår, at det er Justitsministeriets vurdering, at der ikke er hjemmel til at indføre en sådan dispensationsordning. Det skyldes, at det følger af våbenlovens § 6 d, stk. 1, 1. pkt., at våbentilladelser som udgangspunkt udstedes med en gyldighedstid på 5 år.

Rigspolitiet og Politiets Administrative Center er løbende i dialog med de relevante interesseorganisationer mv. på våbenområdet om de udfordringer, den nuværende version af registeret giver. Der er fra myndighedernes side stor opmærksomhed på våbenregisterets betydning for forskellige grupper på våbenområdet, herunder særligt betydningen for erhvervsdrivende.

Rigspolitiet og Politiets Administrative Center har den 4. april 2022 og senest den 24. maj 2022 afholdt møde med interessenterne på våbenområdet, hvor politiet informerede om den aktuelle situation og driftsstatus på det nye våbenregister og svarede på spørgsmål fra de fremmødte interessenter. Derudover havde de tilstedeværende interessenter mulighed for at komme med input til politiet i forhold til deres udfordringer som følger af den forlængede sagsbehandlingstid.

Politiet er fortsat opmærksom på behovet for en løbende og tæt inddragelse af interessenterne. Politiets Administrative Center har med henblik på en fælles forventningsafstemning oprettet en side på politi.dk, hvor alle interessenter, herunder erhvervslivet og foreninger, kan følge med i den seneste status for behandling af ansøgninger herunder også, hvilke sagskategorier våbenregisteret ikke kan håndtere endnu. Politiets Administrative Center har endvidere inviteret interesseorganisationer til bilaterale møder med henblik på en dialog om samarbejdet.

2. Sagsbehandlingstider

Rigspolitiet skal indledningsvis bemærke, at det af systemtekniske årsager ikke på nuværende tidspunkt er muligt nærmere at redegøre for udviklingen i sagsbehandlingstiderne for så vidt angår behandlingen af våbensager i det nye våbenregister. Rigspolitiet forventer at kunne lave en supplerende opgørelse i slutningen af 3. kvartal, hvor registeret forventes at køre med de nødvendige funktionaliteter.

Politiets Administrative Center har fra den 18. januar og til den 29. juni 2022 afsluttet behandlingen af ca. 33.700 sager på våbenområdet. Pr. 29. juni 2022 verserer i alt ca. 45.000 sager i Politiets Administrative Center.

Politiets Administrative Center har oplyst, at data fra det nye våbenregister viser, at der pr. 15. juni 2022 var 14.479 verserende sager på udvalgte sagskategorier. Kategorierne er udvalgt som dem, der har størst betydning for jægere, sportsskytter og våbenhandlere. Af andre større sagskategorier kan bl.a. nævnes anmeldelse af glatløbede haglgeværer, anmodning om samtykke til jagttegn, ansøgning om tilladelse til at samle knive og blankvåben.

I forhold til de udvalgte sagskategorier ses den ældste af disse sager, der kan registreres i registeret, at være fra januar 2022. Det bemærkes, at weekender og helligdage medregnes i sagernes alder. De udvalgte sagsbeholdninger og alder for ældste sager i de pågældende kategorier fremgår i tabel 1 og tabel 2 nedenfor.

Tabel 1:

Verrenderende våbensager, samt ældste sager på udvalgte kategorier

Kategori	Beholdning	Alder for ældste sag i kategorien
Tilladelse til jagt ¹	8.039	132 dage
SKV 2 ²	3.291	160 dage
SKV 6 ³	994	108 dage
Våbenpas	1.901	77 dage
Udførsel erhverv	96	119 dage
Indførsel erhverv	158	113 dage

Tabel 2:

Afsluttede våbensager på udvalgte sagskategorier

Kategori	Afsluttede sager siden 18. januar 2022
Tilladelse til jagt	3.626 sager
SKV 2	2.599 sager
SKV 6	1.276 sager
Våbenpas	2.094 sager
Indførsel erhverv	566 sager
Udførsel erhverv	322 sager

Det bemærkes, at opgørelsen er baseret dels på dataudtræk fra Politiets Våbenregister og dels fra manuelle optællinger af ansøgninger i Politiets Sagsstyringssystem (POLSAS) og Outlook.

Opgørelsen er endvidere fratrukket de 5 pct. ældste sager, da det er vurderingen, at denne mængde sager skønsmæssigt har et særegent sagsbehandlingsforløb. Dette kan bero på, at sagerne kan afvente partshøring, andre myndigheder eller indeholder en særlig kompleksitet. Opgørelsen er derfor behæftet med en vis usikkerhed og skal anvendes med et behørigt forbehold. Det er dog væsentligt at fremhæve, at opgørelsen over sagsbeholdningens alder viser beholdningens ældste sag for hver kategori, og at den ældste sag ud af i alt ca. 14.500 sager er fra januar 2022. For så vidt angår fornyelse af våbentilladelser bemærkes, at tilladelse ofte vil være gyldige i fem eller ti år, og det derfor er muligt for en tilladelsesindehaver i god tid at

¹ Omfatter følgende sagsområder: Ansøgning om tilladelse til jagtvåben (herunder fornyelse af tilladelse til riffel, tilladelse til at erhverve en riffel, tilladelse til våbendele, indstikspibe og vekselsæt. Gruppen omfatter dog ikke hagl- og luftvåben),

² Ansøgning om godkendelse til våbenpåtegning (SKV 2)

³ Ansøgning om godkendelse til at få overladt våben i en skytteforening (SKV 6)

indrette sig efter, hvornår en tilladelse udløber, og det dermed er tid til at ansøge om en ny tilladelse.

Politiets Administrative Center kan ikke på nuværende tidspunkt estimere, hvad sagsbehandlingstiden må forventes at være, når registeret er fuldt funktionsdygtigt, og der er et velfungerende sagsflow.

3. Afsluttende bemærkninger

Rigspolitiet beklager, at der har været og fortsat er en række opstartsvanskeligheder forbundet med ibrugtagningen af det nye våbenregister, hvilket har ført til for lange sagsbehandlingstider på våbensager.

Som nævnt var det på tidspunktet for ibrugtagning af det nye register forventningen, at kritiske fejl og mangler kunne være udbedret inden for et par uger, men det har desværre vist sig at tage længere tid og være mere kompliceret at udbedre fejl og mangler og indarbejde nye arbejdsgange end først antaget.

Der arbejdes intensivt sammen med leverandøren for at gøre registeret fuldt funktionsdygtigt hurtigst muligt og for parallelt hermed at nedbringe sagsbehandlingstiden i Politiets Administrative Center, herunder ved tilførsel af ekstra personaleressourcer i betydeligt omfang. Politiet er i den forbindelse meget opmærksom på behovet for en løbende og tæt inddragelse af interessenterne.

I 2. halvår af 2022 arbejdes der videre med optimering af arbejdsprocesser mv. i Politiets Våbenregister, men det må dog forventes, at den sagsophobning, der er opbygget i løbet af 1. halvår af 2022, på trods af at der er allokeret betydelige medarbejderressourcer til våbenområdet, vil tage tid at afvikle.

Som nævnt ovenfor under pkt. 2 er det af systemmæssige årsager vanskeligt på nuværende tidspunkt at redegøre fyldestgørende for udviklingen i sagsbehandlingstiderne. Politiets Administrative Center kan endvidere ikke på nuværende tidspunkt estimere, hvad sagsbehandlingstiden må forventes at være, når systemet er fuldt funktionsdygtigt, og der er et velfungerende sagsflow.

